

**ДЖЕФФРІ
АРЧЕР**

VI

**НАДХОДИТЬ
ТА ГОДИНА**

Роман

**ХРОНІКИ
КЛІФТОНА**

Харків
«ФОЛІО»
2021

ГАРРІ Й ЕММА КЛІФТОН 1970—1971

1

Присяжні покинули свої місця.

Її честь попросила сімох чоловіків і п'ятьох жінок востаннє спробувати домовитися. Суддя Лейн звеліла їм повернутися наступного ранку. Вона вже починала думати, що найвірогідніше присяжні так і не зможуть прийняти якогось рішення. Коли вона встала, усі присутні в судовій залі підвелися й вклонилися. Суддя кивнула у відповідь, але лише після того, як вона вийшла, у залі оновився гомін.

— Будьте такі ласкаві супроводити мене до мого кабінету, пані Кліфтон, — запропонував Дональд Трелфорд. — Там ми зможемо обговорити зміст листа майора Фішера та чи потрібно його оприлюднювати.

Емма ствердно кивнула.

— Я б хотіла, аби до нас приєдналися мій чоловік і брат, якщо це можливо, позаяк знаю, що Себастьян має повернутися до роботи.

— Певна річ, — погодився Трелфорд, зібрав свої папери і, не кажучи більше ні слова, вивів їх із зали суду та широкими мармуровими сходами спустився на перший поверх.

Коли гурт вийшов на Стренд, зграя журналістів оточила їх, блимаючи спалахами фотоапаратів, і продовжувала докучати, поки вони повільно пробиралися до канцелярії королівського адвоката.

Коли вся компанія прибула до «Лінкольнс-Інн», що розташований на старовинній площі, заповненій охайними міськими будівлями, які насправді були робочими кабінетами адвокатів та їхніх клерків, вони нарешті змогли лишитися самі. Пан Трелфорд

повів їх дерев'яними сходами, що безжалісно скрипіли, на останній поверх будинку номер одинадцять, минаючи таблички з іменами, акуратно виведеними чорною фарбою на білосніжних стінах.

Коли Емма увійшла до кабінету пана Трелфорда, вона з подивом побачила, який він малий, але в «Лінкольнс-Інн» не було великих офісів, навіть у голови канцелярії.

Коли вони повсідалися, пан Трелфорд поглянув на жінку навпроти себе. Пані Кліфтон виглядала спокійною та врівноваженою, навіть трималася, як стоїк, що рідко траплялося з тими, хто стикався з можливістю зазнати поразки та приниження, якщо... Адвокат відімкнув горішню шухляду свого столу, витягнув звідти теку та передав копії листа майора Фішера пану та пані Кліфтон, а також серу Джайлзу Беррінгтону. Оригінал залишався зачиненим у його сейфі, хоча правник не сумнівався, що леді Вірджинія якимось неймовірним чином таки змогла отримати копію листа, яку він мав при собі в суді.

Після того як усі вони прочитали послання, написане від руки на бланку Палати громад, Трелфорд твердо заявив:

— Якщо дозволите мені подати це як доказ у суді, пані Кліфтон, я впевнений, що ми зможемо виграти справу.

— Про це не може бути й мови, — заперечила Емма, повертаючи свою копію Трелфорду. — Я ніколи не могла б цього допустити, — додала вона з гідністю жінки, яка знала напевне, що це рішення може не лише знищити її, але й забезпечити перемогу її ворогу.

— Чи дозволите принаймні висловити думку своєму чоловікові та серу Джайлзу?

Джайлз не став чекати дозволу Емми.

— Звісно, це мають побачити присяжні, адже як тільки вони ознайомляться з листом, то приймуть одностайне рішення на твою користь, і, що важливіше, Вірджинія більше ніколи не зможе показати свою пику привселюдно.

— Можливо, — спокійно видихнула Емма, — але тоді тобі доведеться зняти свою кандидатуру на довиборах, і цього разу прем'єр уже не запропонує тобі місце в Палаті лордів як компенсацію. І можеш бути певен одного, — додала вона: — Твоя колишня дружина вважатиме знищення твоєї політичної кар'єри набагато більшим досягненням, ніж перемогу наді мною. Ні, пане Трелфорд, — продовжила вона, не дивлячись на брата, — цей лист залишиться сімейною таємницею, і нам усім доведеться жити з наслідками цього рішення.

— Ти вперта, як віслук, сестричко, — повернувся до Емми Джайлз. — А може, я не хочу провести решту свого життя, відчуваючи відповідальність за те, що ти програла справу, внаслідок чого тобі довелося відмовитися від посади голови компанії Беррінгтонів. І не забувай, що тобі також доведеться сплатити судові витрати Вірджинії, не кажучи вже про компенсацію, яку суддя тобі призначить для неї особисто.

— Це ціна, яку варто заплатити, — пручалася Емма.

— Вперта, як віслук, — повторив Джайлз дещо гучніше. — І я впевнений, що Гаррі погодиться зі мною.

Усі вони обернулися до Гаррі, якому не було потреби читати лист удруте, позаяк він міг повторити його дослівно. Однак він розривався між бажанням підтримати свого найкращого приятеля й тим, що його дружина програє справу про наклеп. Те, що колись Джон Бакен¹ описав, як «опинитися між молотом і ковадлом».

— Не мені приймати рішення, — сказав нарешті Гаррі. — Але якби це моє майбутнє висіло на волосині, я хотів би, щоб лист Фішера зачитали в суді.

— Двоє проти однієї, — підсумував Джайлз.

— Моє майбутнє ні на чому не висить, — заперечила Емма. — І ти маєш рацію, коханий, остаточне рішення — за мною.

Вона мовчки підвелася зі свого місця, потиснула руку своєму адвокату й промовила:

— Дякую, пане Трелфорде. Побачимось у суді завтра вранці, коли присяжні вирішуватимуть нашу долю.

Трелфорд вклонився і зачекав, поки двері за ними зачиняться, перш пробурмотіти собі під ніс:

— Її краще було б охрестити Порцією².

¹ *Джон Бакен Твідсмур* (1875—1940) — шотландський письменник, політик, дипломат, 15-й генерал-губернатор Канади.

² *Порція Катона* (померла 43-го або 42 р. до Р. Х.) — дружина Марка Кальпурнія Бібула, одного з найнепримиренніших ворогів Іая Юлія Цезаря. Після його загибелі під час громадянської війни стала дружиною свого двоюрідного брата Марка Юнія Брута, одного з убивць Цезаря. Порція знала про змову і, можливо, навіть підштовхнула чоловіка до участі в ній. Наклала на себе руки, проковтнувши гаряче вугілля, коли дізналася про загибель Брута при Філіппах. В античній літературі Порція стала символом мужності й давньоримських ідеалів.



— Як вам вдалося це отримати? — здивувався сер Едвард. Вірджинія посміхнулася. Сер Едвард сам навчав її так поводитися: коли на перехресному допиті відповідь не на вашу користь, нічого не кажіть.

Однак сер Едвард не посміхнувся.

— Якщо суддя дозволить пану Трелфорду представити це як доказ, — сказав він, розмахуючи листом, — я більше не буду певен, що ми виграємо справу. Ба більше, я певен, що тоді ми програємо.

— Пані Кліфтон ніколи не дозволить оприлюднити цей доказ, — самовпевнено заявила Вірджинія.

— Як ви можете бути цього певні?

— Її брат має намір балотуватися на довиборах від Бристольських доків після смерті майора Фішера. Якщо цей лист оприлюднять, йому доведеться зняти свою кандидатуру на довиборах. І це покладе край його політичній кар'єрі.

Адвокати мають думати про все, окрім ставлення до своїх клієнтів. Та не в цьому випадку. Сер Едвард точно знав, як він ставиться до леді Вірджинії — у суді чи поза ним.

— Якщо ви маєте рацію, леді Вірджиніє, — зауважив літній правник, — і вони не нададуть цей лист як доказ, присяжні вважатимуть, що це не допоможе в справі пані Кліфтон. І без сумніву, шальки терезів схиляться на вашу користь.

Вірджинія розірвала листа й викинула клаптики в кошик для сміття.

— Я згодна з вами, сер Едвард.



Десмонд Меллор знову забронював невелику конференц-залу в непопулярному готелі, де їх ніхто не впізнає.

— Леді Вірджинія є фаворитом на цих перегонах, — запевнив Меллор, займаючи своє місце на чолі столу. — Здається, Алекс Фішер нарешті зробив хоч щось корисне.

— Фішер не міг би вибрати ще кращий момент, — відгукнувся Едріен Слоун. — Але нам все одно доведеться тримати руку на пульсі, щоб захоплення «Судноплавної компанії Беррінгтонів» відбувалося плавно.

— Не можу з вами не погодитися, — сказав Меллор. — Саме тому я вже підготував заяву для преси, яку хочу опублікувати, як тільки оголосять вирок.

— Але все ще може змінитися, якщо пані Кліфтон дозволить прочитати лист Фішера в суді.

— Можу вас запевнити, — промовив Меллор, — що цей лист ніколи не побачить світ.

— Ви знаєте, що в цьому листі, чи не так? — втрутився Джим Ноулс.

— Скажімо так, я впевнений, що пані Кліфтон не хоче, щоб його побачили присяжні. Це лише переконає їх, що нашій любій голові правління є що приховувати. Тоді вони неодмінно приймуть рішення на користь леді Вірджинії, і на цьому справа скінчиться.

— Оскільки вони швидше за все оголосять вирок завтра, — зауважив Ноулс, — я скликав екстрене засідання ради директорів на десяту годину ранку понеділка. У порядку денному будуть лише два пункти. Перший — ухвалення відставки пані Кліфтон з подальшим призначенням Десмонда головою нової компанії.

— А моє перше рішення на посаді голови буде призначити Джима своїм заступником.

Слоун насупився.

— Тоді я попрошу Едрієна стати членом правління, щоб не залишити Сіті й акціонерам сумнівів у тому, що компанія Беррінгтонів перебуває під новим контролем.

— Як тільки інші члени правління це прочитають, — правив Ноулс далі, розмахуючи заявою для преси, ніби це був порядок денний, — то невдовзі адмірал та його товариші вирішать, що їм не лишається нічого іншого, як написати заяви про відставку.

— Які я неохоче прийму, — продовжив Меллор, перш ніж додати, — з важким серцем.

— Не впевнений, що Себастьян Кліфтон так легко піддасться нашим планам, — зазначив Слоун. — Якщо він вирішить залишитися у правлінні, це може стати не зовсім плавним переходом, який ви маєте на увазі, Десмонде.

— Не уявляю, щоб Кліфтон захотів стати директором «Судноплавної компанії Меллора», після того як леді Вірджинія пуб-

лічно принизила його матір не лише в суді, а й спалюжила у кожній британській газеті.

— Ви маєте знати, що в цьому листі, — повторив Ноулс.



Джайлз навіть не намагався змінити рішення сестри, бо розумів, що це безглуздо.

Серед багатьох чеснот Емми була безмірна відданість родині, друзям і будь-якій справі, в яку вона вірила. Але іншою стороною цієї медалі була впертість, яка іноді дозволяла її особистим почуттям переважати здоровий глузд, навіть якщо її рішення могло призвести до програшу справи про наклеп і навіть змусити подати у відставку з посади голови компанії Беррінгтонів. Джайлз це знав, бо й сам міг бути таким же впертим. «Це наша сімейна риса», — визнав він.

Натомість Гаррі був набагато прагматичнішим. Він би зважив варіанти й розглянув альтернативи задовго до того, як приймати рішення. Однак Джайлз підозрював, що Гаррі розривався між підтримкою дружини та вірністю своєму найдавнішому товаришу.

Коли вони втрюх вийшли на Лінкольнс-Інн-філдс, запаливали перші гасові ліхтарі.

— Побачимося вдома за вечерею, — сказав Джайлз. — Я ще маю кілька справ. І до речі, сестро, дякую.

Гаррі гукнув таксі, і вони з дружиною зайняли задне сидіння. Джайлз не рушив з місця, поки автівка не повернула за ріг і не зникла з поля зору. Тоді він рушив швидким кроком у напрямку Фліт-стрит.

2

Наступного дня Себастьян піднявся рано-вранці. Прочитавши «Файненшел таймс» і «Дейлі телеграф», він просто не міг збагнути, як його мати сподівається виграти цей процес про наклеп.

«Телеграф» розповідала своїм читачам, що якщо зміст листа майора Фішера залишиться таємницею, це ніяк не допоможе спра-

ЗМІСТ

| | |
|---------------------------------------|-----|
| Пролог | 5 |
| Гаррі й Емма Кліфтон. 1970—1971 | 7 |
| Джайлз Беррінгтон. 1971 | 52 |
| Леді Вірджинія Фенвік. 1971 | 87 |
| Себастьян Кліфтон. 1971 | 109 |
| Леді Вірджинія Фенвік. 1972 | 159 |
| Мейзі Кліфтон. 1972 | 183 |
| Емма Кліфтон. 1972—1975 | 191 |
| Себастьян Кліфтон. 1975 | 216 |
| Хакім Бішара. 1975 | 250 |
| Джайлз Беррінгтон. 1976—1977 | 285 |
| Гаррі й Емма Кліфтон. 1978 | 338 |
| Епілог. 1978 | 366 |